

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19 Fall 2016, p. 31-48

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9868>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 11.08.2016

✓ Accepted/Kabul: 11.11.2016

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Erdoğan TEZCİ - Yrd. Doç. Dr.
Mehmet Akif ERDENER

This article was checked by iThenticate.

20. YÜZYILDA İLERLEMECİ BİR FİLOZOF: WILLIAM H. KILPATRICK

Sümer AKTAN*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilerlemeci eğitim felsefesinin Dewey ile birlikte fakat Türkiye’de Dewey kadar tanınmayan önemli teorisyenlerinden biri olan William H. Kilpatrick’in eğitim felsefesi ve ileri sürdüğü proje yönteminin esaslarını inceleyerek günümüze olan yansımalarını çözümlenektir. 19. yy.ın sonlarına doğru gelişmeye başlayan ilerlemeci eğitim felsefesi özellikle 20. yy.ın başlarından itibaren ABD başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesinde etkisini hissettirmiştir. Geleneksel eğitimin temel argümanlarına karşı geliştirdiği tezlerle pedagoji dünyasında önemli bir yer edinen ilerlemeci eğitim felsefesi özellikle reformist eğitim düşüncelerini de derinden etkilemiştir. İlerlemeci eğitim felsefesi, ABD’de 1957’ye kadar olan süreç içerisinde oldukça güçlü olduğu dönemler olmasına karşın bu etkisi soğuk savaş nedeni ile 1957’den sonra azalmıştır. Özellikle Sovyetler Birliği tarafından uzaya fırlatılan Sputnik uydusu ilerlemeci eğitimin etkisinin azalmasında önemli rol oynamıştır. Bununla beraber özellikle 1968 olaylarını takip eden yıllarda yeniden ilerlemeci tezler dile getirilmeye başlanmış ve farklı pedagojik söylemlere teorik bir temel olmuştur. Özellikle Finlandiya’nın 2020 eğitim vizyonu kapsamında okul programlarını proje yöntemine göre yeniden tasarladığı çalışmalar ilerlemeci felsefenin ve William H. Kilpatrick’in düşüncelerini yeniden pedagoji dünyasına tanıtmıştır. Tarihsel metodolojinin kullanıldığı bu çalışmada ilk olarak William H. Kilpatrick’in kısa bir biyografisi verilmiş ve filozofun öne sürdüğü proje yöntemi ile program anlayışı incelenmiştir. Çalışmanın bulgularının eğitim felsefesi ve program teorisi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: William H. Kilpatrick, Proje Yöntemi, İlerlemecilik, John Dewey

---

* Yrd. Doç. Dr. Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri, El-mek: saktanus@yahoo.com

---

**A PROGRESSIVIST PHILOSOPHER IN TWENTIETH CENTURY:
WILLIAM H. KILPATRICK**

ABSTRACT

The aim of this study is to discuss the philosophy of education and the principles of the project method of William H. Kilpatrick, who was one of the most notable representatives of progressive philosophy of education together with Dewey although he was not more familiar than Dewey as his successor in Turkey, as well as analyzing the reflections of these philosophy and principles in our day. Having developed towards the late 19th century, progressive philosophy of education has become influential primarily in the USA as well as in many European countries since the early 20th century. Although this philosophy of education had been dominant in some periods in the USA during the period until 1957, its influence had faded after 1957 due to the Cold War. On the other hand, progressive arguments had been reiterated especially during the years following the 1968 events and provided a theoretical basis for various pedagogical discourses. Especially the activities in which school curricula were redesigned based on the project method within the scope of Finland's 2020 education vision have introduced the progressive philosophy of education and the ideas of William H. Kilpatrick into the pedagogy world once more. In the first section of this study where the historical methodology has been used, a short biography of William H. Kilpatrick has been provided. In the second section of the study, the Project method and curriculum perspective of William H. Kilpatrick have been analyzed. It is considered that the findings of this study will contribute to education philosophy and the field of curriculum theory.

STRUCTURED ABSTRACT

Having developed in the US towards the end of the 19th century, progressive education philosophy had been influential until the late 1950s. This education philosophy was significant in that it was applied and practiced in a number of schools not only in the US but also in various geographical regions primarily including various countries throughout Europe and Asia. The influence of pedagogues and philosophers of German origin was significant in the establishment and development of progressive education philosophy, which was originally founded in Europe. On the other hand, the main reason for this philosophy to become a global education philosophy was the fact that it was developed in the US and then became globalized. During the years following the works of Francis W. Parker, this education philosophy was established and developed even further with the contributions of a number of pedagogues such as John Dewey, William H. Kilpatrick, Harold O. Rugg, and George S. Counts, and it had become influential for a certain period in Turkey. This education philosophy, being influential in the curricula of 1926, 1936, and 1948, had also been in the center of pedagogical discussions for a period in Turkey.

John Dewey had a privileged place among pedagogues with the most significant contributions to the establishment and development of

---

Turkish Studies

progressive education philosophy. In fact, this statement may be verified by taking into account a great number of international publications on Dewey's education philosophy. Dewey was also one of the most popular pedagogues, if not the most popular, boasting a great number of publications in Turkey within the context of education philosophy. On the other hand, Kilpatrick, a true interpreter of Dewey's philosophy, was unfortunately overshadowed by Dewey in Turkey. Literature review on education philosophy in Turkey indicates that there are only a small number of publications about Kilpatrick, and that he was mentioned under the title of progressivism in some books on education philosophy. However, William H. Kilpatrick made a breakthrough in progressive education philosophy with his contributions to and interpretations of progressive education philosophy and pioneered an approach, recognized today as project-based learning as well as underlying Finland's education vision for the year 2023. Being one of the key pedagogues of progressive education philosophy, William Heard Kilpatrick was born on November 20th, 1871 in the province called White Plains located in Georgia, US. Social environment in which Kilpatrick was raised was quite influential in the development of this notable pedagogue. Both his mother and father were well-educated, and thus, an intellectual atmosphere was prominent at home. Kilpatrick later emphasized that the intellectual identity and democratic attitudes of his mother and father had significant influence on his own world of thought. Having started his graduate education in 1888 following secondary education, one of the breakpoints in Kilpatrick's life was Darwin's ideas. Based on the ideas put forth by Darwin, the idea of survival of the fittest would influence Kilpatrick's views on the structure of curriculum in the later years and more importantly, it would lead him in removing the barriers between school and life.

A significant development in Kilpatrick's intellectual career had taken place in the summer months of 1893. After having become familiarized with such philosophers as Froebel and Pestalozzi during a summer course he participated, Kilpatrick attended a lecture given by Francis W. Parker, who personally applied education philosophy adopted by these two philosophers in schools in the US. Although the ideas put forth by Parker were widely known throughout the country, Kilpatrick did not miss out on the opportunity for this interaction. Francis W. Parker was an educator, who received education in Humboldt University of Berlin and thoroughly examined the ideas and theories of Pestalozzi, Herbart, and Froebel (Kline, Moore, and Moore, 1987; Sidelnick, 1995). Having introduced the German tradition of pedagogy to the US, Parker put these ideas into practice and implemented the early applications of progressive education in urban schools in Quincy. As a teacher who had already been familiar with application, Kilpatrick emphasized that he had made efficient use of Quincy method especially within the context of primary school mathematics. In 1907, Kilpatrick registered for the postgraduate program of Teachers College, Columbia University, one of the most influential educational institution during the period. Columbia University, as a center for some of the most influential scholars and philosophers of the period, had a particular significance in Kilpatrick's course of intellectual development during the early period of his new career. Kilpatrick's path had crossed with John Dewey once more during

---

Turkish Studies

Kilpatrick's postgraduate study. Although Kilpatrick had hardly ever influenced by Dewey when he became acquainted with Dewey during a course that Kilpatrick previously took in the University of Chicago, he later described Dewey as excellent during a doctorate degree course he took (Beyer, 1997). Primarily focusing on education philosophy during postgraduate studies, Kilpatrick thought that education philosophy constituted the foundations of theory of education. Dewey had been a great opportunity for Kilpatrick, who thought the first step for a comprehensive and substantial theory of education was the reconstruction of a substantial education philosophy. The fact that Kilpatrick had conducted comprehensive analyses on Dewey's ideas and that he had a continuous affiliation with Dewey by participating in his lectures or informal conversations had made a great contribution to Kilpatrick in developing a unique education theory in due course. The most significant development in the intellectual life of William H. Kilpatrick was his article titled *The Project Method*, a classic in the history of pedagogy published in September 1918. As a whole, the article describes the principles of the project method and explains the psychological aspects of the project method. In this article, Kilpatrick referred to the previous literature in addition to introducing a new dimension to the project method as a result of his interaction with Dewey as one of the most significant education philosophers of the period. The project method had also been used in the previous centuries for pedagogical purposes. For example, it was used in Italy in the 16th century to teach handicraft. In the later periods, methods similar to the project approach were seen to be used during the training process of the individuals to work in the production sector in various countries in Europe. On the other hand, Kilpatrick conducted a comprehensive study on previous project activities carried out in the form of applied training in addition to restructuring the psychological aspects of this approach.

The project method had become the subject of many significant applications especially in the US as well as in many countries in Europe. Turkey was one of those countries in which the project method was used. Although the American pedagogical concept was partially introduced during the years following Dewey's Turkey visit in 1924, the project method of Kilpatrick had a repercussion in Turkish pedagogy. Particularly, an increase in the activities of the project method and active learning during the period after 1945 as well as a gradual increase in the influence of the American pedagogy in Turkey were significant within this context. Although the American pedagogical concept as well as education philosophy were well-known, the cultural relations between Turkey and America had improved, and the project method was examined in depth within the scope of the Turkish pedagogical literature, Kilpatrick, as the fundamental theoretician of the project method, was overlooked or, more precisely, he was overshadowed by Dewey. The aim of this study is to examine Kilpatrick, one of the most significant theoretician of progressive education philosophy, and the project method. The study is expected to contribute to the literature of education philosophy.

Keywords: William H. Kilpatrick, Project Method, Progressivism, John Dewey

---

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

Giriş

Finlandiya'nın 2000'li yılların başlarında PISA sınavlarında gösterdiği başarı uzun bir dönem hem eğitim bilimcileri hem de eğitim politikası ile ilgilenen bürokrat ve araştırmacıların ilgisini çekmiştir (Simola, 2005; Lavonen ve Laaksonen, 2009; Chung, 2010; Sahlberg, 2011). Yine 2000'li yıllar pedagoji dünyasının objektifleri Finlandiya üzerine çevrilmiş ve yabancı ülkelerden öğretmenler, araştırmacılar Finlandiya'nın bu eşsiz başarısını yerinde görmek üzere bu ülkeye ziyaretler yapmışlardır. Hazırlanan makaleler ve doktora tezleri ise bu konu ile ilgili kapsamlı ve nitelikli bir literatürün oluşmasına katkı sağlamıştır (Rinne vd., 2002; Malaty, 2006; Grek, 2009; Martio, 2009; Sahlberg, 2010; Muukkonen, 2011; Reinikainen, 2012; Soh, 2014; Darling-Hammond, 2015). Bununla birlikte Finlandiya özellikle 2014'ten itibaren yeni bir pedagojik devrimin sinyallerini vermiş ve dünya kamuoyu bir kez daha Finlandiya'ya yönelmiştir (Garner, 2015; Halinen, 2015; Strauss, 2015). Bu yeni pedagojik devrim bugüne kadar alışlagelmiş program ve öğretim anlayışının yerine proje tabanlı bir öğretim sisteminin getirileceğini ve öğrencilerin artık tek tek -örneğin matematik, fen vb.- dersleri görmeyeceklerini ilan ediyordu. Finlandiya eğitim bakanlığı gelecek yüzyılın eğitim politikasını bu şekilde belirlemiştir. Peki, bu yaklaşım gerçekten yeni bir devrim miydi?

İşin içine bilgisayarlar, elektronik araçlar girmiş olsa da aslında bu yaklaşım yaklaşık yüzyıl kadar önce teorik esasları oluşmuş bir eğitim felsefesinin yeniden pedagoji tarihi sahnesine çıkmasından farklı bir şey değildir. Farklılıklar ve yenilikler olmasına karşın bu yaklaşım, temelleri Rousseau, Pestalozzi ve Froebel tarafından atılan ve ABD'de Francis W. Parker tarafından olgunlaştırılan ve John Dewey, William H. Kilpatrick, Abraham Flexner, Charles De Garmo, H. Boyd Bode gibi filozof eğitimciler tarafından pratiğe dökülen ilerlemeci eğitim felsefesinin bir yansımasıdır (Cremin, 1961; Anderson, 1973; Kliebard, 1995; Egan, 2004). Bu eğitimciler içinde özellikle William H. Kilpatrick ayrı bir yer işgal etmektedir. John Dewey'in gölgesinde kalmış olsa da onun Dewey'in düşüncelerinin en önemli yorumcusu olduğunu söylemek gerekir. Gerçekten de ileri sürdüğü proje yöntemi ile pedagojik anlamda köklü bir devrim yapan Kilpatrick, Dewey pedagojisini bir adım daha ileriye götürmüştür.

Türkiye'ye 1924 yılında yaptığı ziyaret ve hazırladığı rapor ile Türk eğitim bilimcilerin dikkatini çeken John Dewey ve üzerine yapılan çalışmalar dikkate alındığında Kilpatrick ile ilgili Türkçe literatürün oldukça dar ve sınırlı olduğu görülmektedir. Kemal Aytaç ve Hasip Ahmet Aytuna tarafından kaleme alınan bazı eserlerde üzerinde durulan Kilpatrick üzerine kapsamlı bir çalışma olmaması onun -en azından Türkiye bağlamında- görmezden gelindiğinin bir göstergesi olarak alınabilir. Diğer taraftan Türkçe veya İngilizceden çeviri eğitim felsefesine ilişkin eserler aracılığı ile Kilpatrick'in düşüncelerinin tanıtılması ise önemli bir çaba olarak dikkat çekmektedir. Nesrin Kale tarafından 1997 yılında Türkçeye çevrilen *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Bakışlar* isimli İngilizce eser bu konuda önemli bir boşluğu doldurmuştur. Yine farklı eğitim felsefesi kitaplarında Kilpatrick ve düşüncelerine yer verilmesi bu bağlamda önemlidir.

Bu çalışma literatürdeki bu eksiklikten hareketle kaleme alınmıştır. "Finlandiya'da kapsamlı ve köklü bir pedagoji devriminin temellerinde yer alan bu filozof eğitimci kimdir? John Dewey'in düşüncelerinin anlaşılmasına nasıl bir katkı sağlamıştır? 20. yy.ın başlarında ortaya atılan bir pedagojik düşüncenin 21. yy.a yansıması nasıl olmuştur?" vb. sorular bu çalışmanın temel problemini oluşturmaktadır. Tarihsel yöntemin kullanıldığı bu araştırmanın ilk bölümünde William H. Kilpatrick'in kısa bir biyografisi verilmiş ve eğitim hayatı ile etkilendiği düşünürler üzerinde durulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde felsefenin pratiğe yansıması bağlamında proje yöntemi üzerinde durulmuştur. Araştırmanın ülkemizdeki eğitim felsefesi literatürüne ve ilerlemeci felsefenin köklerinin anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Turkish Studies

Entelektüel Bir Biyografi

İlerlemeci eğitim felsefesinin önemli filozoflarından olan William Heard Kilpatrick 20 Kasım 1871'de ABD'nin Georgia eyaletine bağlı White Plains şehrinde doğmuştur. Bu önemli filozofun yetişmesinde, içinde bulunduğu sosyal ortam oldukça etkili olmuştur. Hem annesi hem de babası oldukça iyi eğitim almış kişilerdir ve evde entelektüel bir hava egemendir. Kilpatrick daha sonraları babası ve annesinin entelektüel kimliklerinin ve demokratik tutumlarının kendi düşünce dünyasında önemli etkiler yaptığını vurgulamıştır (Tanenbaum, 1951). İlkokula başlayan Kilpatrick için okul hayatının çokta etkili ve verimli geçtiği söylenemez. Kilpatrick'in ilkokul yıllarında hatırladığı en önemli nokta alfabe öğretiminde yapılan yanlışlıklardır. Biyografisini yazan Tanenbaum (1951) onun daha sonraki yıllarda bu yanlışlıkları öğretmen eğitiminde sıklıkla dile getirdiğini ifade eder.

1888 yılında Mercer Üniversitesine başlayan Kilpatrick için yeni bir dönem başlamıştır. Yunanca ve Latince derslerinde öğretmeni olan Profesör Manly ile yakınlaşan Kilpatrick, hocasından derin bir şekilde etkilenmiştir. Profesör Manly'nin kesin standartları ve öğrenciler ile yakından ilgilenmesi, öğretim süreci üzerine odaklanması Kilpatrick'in gelecekteki öğretmenlik yaşamında oldukça etkili olmuştur. Yine bu yıllarda onun Darwin ile tanışması da bir diğer önemli olaydır. Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan *Türlerin Kökeni* isimli eseri felsefe ve bilim dünyasında derin bir sarsıntıya neden olmuştur. Genç Kilpatrick'in üniversite sıralarında Darwin'in eserleri ile tanışması onun sosyal felsefesinde önemli bir değişime kapı aralamıştır.

1891-1892 öğretim yılında John Hopkins Üniversitesi matematik bölümüne ihtisas öğrencisi olarak kaydolmuştur. Mercer Üniversitesinde okurken matematik derslerindeki yüksek başarısı onu böyle bir tercihte bulunmasında önemli bir etki yapmıştır. Sahip olduğu bu yeteneği değerlendirmek için girdiği ihtisas sınıfında aldığı ileri matematik ve fizik dersleri onun için oldukça farklı bir deneyim olmuştur. Özellikle ileri matematik derslerinde, hocası Profesör Craig'in kullandığı öğretim yöntemi onu oldukça etkilemiştir (Beyer, 1997; Tanenbaum, 1951). Kilpatrick için John Hopkins yıllarının oldukça verimli geçtiği söylenebilir. Biyografisinden anlaşıldığı kadarıyla John Hopkins'teki derslerde uygulanan metodoloji onu oldukça etkilemiştir. Daha önceleri dersi dinleyip ilgili yerleri not alıp tekrar etmek olarak algıladığı ders çalışma yönteminin dışında yeni bir yöntemi burada keşfetmiştir. Bu yöntem bağımsız çalışma olarak adlandırılmaktadır. Öğrenciler öğrendikleri konularla ilgili yaratıcı çalışmalar yapıyor ve öğrendiklerini tartışıyorlardı. Bu yöntem Kilpatrick için oldukça yabancı olmasına karşın bu yöntemin temelini oluşturan içsel ilgi meselesi onun için yeni bir problem olarak ortaya çıkmıştır (Tanner ve Tanner, 1990).

1892-1894 yılları arasında kısa bir dönem matematik öğretmenliği ve okul yöneticiliği yapan Kilpatrick için yeni bir dönem başlıyordu. Matematik dersleri ve okul yönetimi ile ilgilenirken pedagoji alanında kendini yetiştirmesi gerektiğini erken bir dönemde fark etmiş ve öğretmenlere yönelik bir kursa katılmaya karar vermiştir. Katıldığı bu kısa dönemli kurs onun hayata bakış açısını ve mesleki kariyerini baştan sona değiştirmiştir denilebilir. Bu kurs süresince ders aldığı pedagoji profesörü Otis Ashmore onun öğretime ilişkin düşüncelerini kökten değiştirmiştir. Bu kurs süresince Frobel yöntemleri, matematik öğretimindeki düşünceye dayalı yaklaşımlar ve Pestalozzi'nin düşünceleri onun düşünce dünyasını zenginleştirmiştir. Öğretmenin öğrencileri ile arkadaşça ilişki kurduğunu ve tabiat odaklı derslerin öğrencinin dünyasını zenginleştirdiğini gören Kilpatrick, özellikle Pestalozzi'nin felsefesinde önemli yer tutan eşya derslerine odaklanmıştır. Öğrencilerin farklı alanlarda gözlem ve deneyimlerde bulunması ile yaşadığı çevre ve çevrenin unsurları arasındaki ilişkileri görmelerinde etkili olan eşya dersleri ilerleyen yıllarda onun pedagojik teorisinde de kendine yer bulacaktır.

1893 yılının yaz aylarında Kilpatrick'in entelektüel kariyerinde önemli bir gelişme daha olmuştur. Almış olduğu yaz kursunda tanıdığı Frobel ve Pestalozzi gibi düşünürlerin ardından ABD'de bu iki düşünürün eğitim felsefesini bizzat okullarda uygulayan Francis W. Parker'ın bir konferansına katılmıştır. Aslında Parker'ın düşünceleri ülke genelinde tanınmasına karşın Kilpatrick bu etkileşim imkânını kaçırmamıştır. Francis W. Parker, Berlin Üniversitesinde eğitim almış ve Pestalozzi, Herbart ve Frobel'in düşüncelerini ve teorilerini derinlemesine incelemiş bir eğitimcidir (Kline, Moore, ve Moore, 1987; Sidelnick, 1995). Alman pedagoji geleneğini ABD'ye taşıyan Parker, bu düşünceleri pratiğe de dökmüş ve Quincy şehir okullarında ilerlemeci eğitimin ilk uygulamalarını gerçekleştirmiştir. Kilpatrick, uygulamadan gelen bir öğretmen olarak Quincy metodundan özellikle ilkökul matematiği bağlamında çok faydalandığını vurgulamaktadır (Beyer, 1997; Tanenbaum, 1951).

Kilpatrick'in öğretmenlik deneyimi ve öğrendiği bu çağdaş pedagojik eğilimlerin yansımalarını onun öğretmenlik hayatından izlemek mümkündür. Kilpatrick'in biyografisini yazan Tanenbaum (1951) onun öğretmenlik deneyimlerini bu düşüncelerle zenginleştirdiğini vurgulamaktadır. Bu deneyim süreci onun teori ve pratiği birleştirmesine katkı sağladığı gibi teorinin aksayan yönlerini görmesine de imkân sağlamıştır. Bu dönemde Kilpatrick eğitimin bir süreç olduğunu ve bu sürecin esasının entelektüel ve karakter gelişimini beraber içerdiğini vurgulamıştır. Kilpatrick matematik ve geometri öğretimini yaparken aynı zamanda program ile ilgili problemlerle de uygulayıcı olarak karşılaşmıştır. Özellikle matematik ve geometri programını Quincy yöntemine göre yeniden ele almış ve öğretim sürecini bu esaslara göre yeniden düzenlemiştir. Öyle ki ilkökul öğretmeni tarafından öğrenemez diye anılan bir kız öğrencisinin geometri ve matematikteki başarısı Kilpatrick için büyük bir başarı olmuştur. Gerçekten de biyografisi incelendiğinde Quincy Yöntemine yönelik çalışmalarından sonra sınıfının büyük bir kısmı matematik ve geometride yüksek bir başarı göstermiştir.

1897 yılında Kilpatrick için yeni bir dönem başlamıştır. İlkokul öğretmenliği ve yöneticiliğin ardından 1897 yılında Mercer Üniversitesi matematik ve astronomi bölümüne atanmıştır. Tanenbaum (1951) onun bu kariyer değişikliğini istediğini ama ilkökul öğretmenliğinden ayrılmanın onun için oldukça zor olduğunu yazar. Bununla birlikte üniversite onun en başından beri hedefi olmuştur. Bu değişim süreci Kilpatrick için daha farklı gelişmelere neden olması açısından ilginçtir. Matematik bölümünde ders verirken pek çok öğrencinin mezuniyet sonrasında öğretmenliği tercih ettiğini ama bu öğrencilerin hiçbir pedagojik bilgiye de sahip olmadıklarını görmek Kilpatrick için oldukça büyük bir şok olmuştur. Kendisinin sahadan gelen bir akademisyen olması ve matematik öğretimi üzerine yaptığı pratik çalışmalar nedeniyle bu durum ona oldukça garip ve tehlikeli gelmiştir. Bu durum onun entelektüel gelişim çizgisindeki hedeflerini sorgulamasına da neden olmuştur (Beineke, 1998).

1900 yılının yaz aylarında Cornell Üniversitesinde bir kursa katılmıştır. Bu yaz kursunda karşılaştığı Charles De Garmo'nun *İlgi ve Eğitim* isimli eseri onun hayatında yeni bir dönemin başlangıcı sayılabilir. Kilpatrick biyografisinde bu eserin kendisi için önemini şu şekilde ifade etmiştir.

Bu kitap, benim için daha önce hiçbir kitabın yapmadığı kadar bütünüyle yeni bir dünya açtı. Hiçbir kitap şimdiye kadar, bana bu kadar çok şey ifade etmemişti. Heyecanlandım ve etkilendim. Kitap, bütün duygularım ve amaçlarımla bütünleşti; ilgi ve çabanın arasında hiçbir uyumsuzluk olmadığını, ilgi ve çabanın farklı kuvvetler olmadığını fakat anlatılamayacak derecede bütünleşik ve çabanın ilgi ile oldukça yakın bir ilişki içinde olduğunu bana gösterdi. Bir başka ifade ile bireyin bir konu hakkında duyduğu ilgi düzeyi yükseldikçe o konu üzerinde daha fazla çaba

Turkish Studies

harcayacağını öğrenmiş oldum. Bu nedenden dolayı, tüm eğitim sürecinde temel başlangıç noktasının bireysel ilgi olduğunu söylemek mümkündür. Bir diğer ifade ile eğitimin en iyi ve en zengin türü bireyin iç dünyasından gelen bu temel dürtü ve bu dürtü sonucu ortaya çıkan ilgiyle başlar (Tanenbaum, 1951, 37).

Kilpatrick'ın bu ifadeleri onun entelektüel kariyerinde önemli bir atılım noktasını da göstermesi açısından önemlidir. Pestalozzi, Frobel ve Herbart gibi düşünürleri tanıyan ve Parker'ın görüşlerinden etkilenen Kilpatrick için De Garmo'nun etkisi oldukça yüksek olmuştur. Öğretmenin öğrencinin gelişiminde ne kadar etkili rol oynadığını hem kendi üniversite yaşantısında görmüş ve hem de öğretmenlik yaptığı dönemde bunu bizzat yaşamış biri olarak pedagojik anlamda öğretmenin eğitici süreçte oynadığı kritik rolü bir kez daha teyit etmiştir. Öğrencilerine karşı duyarlı ve nazik bir öğretmenin öğrencilerinin duygularını anlayabileceğini ve buradan hareketle onların ilgi dünyalarını keşfedebileceğini vurgulayan Kilpatrick, öğretim sürecinde öğretmenin öğrencinin ilgisine ve bu ilginin geliştirilmesine yönelik etkinliklere önem verilmesi gerektiğini ileride kaleme alacağı eserlerde vurgulamıştır.

Kilpatrick'ın yaşamındaki en önemli gelişmelerden biri de matematik alanındaki kariyerine son noktayı koyması ve eğitim bilimleri alanına yönelmesidir. 1907 yılında dönemin en güçlü eğitim okullarından biri olan Columbia Üniversitesi yüksek ihtisas programına kaydolar. Yeni bir kariyer döneminin başlarında dönemin en önemli düşünür ve filozoflarının merkezi olan Columbia Üniversitesi onun entelektüel gelişim çizgisinde ayrı bir öneme sahiptir. İhtisas çalışması sırasında John Dewey ile bir kez daha yolları kesişir. Daha önce Chicago Üniversitesinde aldığı bir kursta tanıştığı Dewey'den pek etkilenmeyen Kilpatrick, bu sefer aldığı doktora dersinde Dewey'i muhteşem olarak tanımlamıştır (Beyer, 1997). İhtisas sürecinde daha çok eğitim felsefesine yönelen Kilpatrick için eğitim felsefesi eğitim teorisinin temellerini teşkil etmektedir. Kapsamlı ve sağlam bir eğitim teorisinin ilk adımının sağlam bir eğitim felsefesinin kurgulanması olduğunu düşünen Kilpatrick için Dewey çok önemli bir fırsat olmuştur. Onun düşüncelerinin kapsamlı bir şekilde incelemesi ve derslerinde ya da informal sohbetlerinde sürekli olarak Dewey ile birlikte olması zaman içinde Kilpatrick'ın özgün bir eğitim teorisi geliştirmesine önemli katkı sağlamıştır (Campell, 1995; Kliebard, 1995; Tanner ve Tanner, 1990).

William H. Kilpatrick 1912 yılında John A. MacVannel'in yönetiminde hazırladığı doktora tezini sunarak doktor unvanını almıştır. Eğitim tarihi odaklı bir tez çalışması yapan Kilpatrick'ın tez danışmanı MacVannel'den etkilendiği açıktır. Eğitim felsefesi ve tarihi alanında gerçek bir uzman olan MacVannel'in, Kilpatrick'ın eğitim felsefesi ile birlikte eğitim tarihine yönelmesinde teşvik edici olduğu ileri sürülebilir. Nitekim daha sonraki yıllarda Kilpatrick'ın önemli eserleri içinde yer alan Frobel ve Montessori'ye ilişkin eleştirel incelemelerinde doktora tez danışmanının izlediği metodolojiyi izlediğini görmek mümkündür. Kilpatrick'ın doktora çalışmasını takip eden yıllarda yayın faaliyetlerinin hızlandığı görülmektedir. 1914 yılında kaleme aldığı ve Montessori yöntemini incelediği eseri ve hemen ardından Frobel ile ilgili çalışması onun doktora sürecinin ürünü olarak görülebilir (Beyer, 1997; Tanenbaum, 1951).

Kilpatrick'ın doktora çalışmasını takip eden yıllarda pedagoji tarihine ilişkin çalışmalarının yanında öğretim süreci üzerine de odaklandığı görülmektedir. Onun bu ilgisinin temel nedeni de pedagoji tarihine ilişkin çalışmalarıdır. Herbart, Frobel ve Pestalozzi üzerine yaptığı derin incelemeler, doktora tez sürecinde Dewey ve MacVannel ile etkileşimi onun bu teorik yapılar üzerinde derin bir bakış açısına sahip olmasına neden olmuştur. Kilpatrick pedagoji tarihi alanındaki bu derin birikimini öğretim süreci ile ilgili çalışmalarında da aktif bir şekilde kullanmıştır. Doktora tez sürecinde edindiği perspektif ve öğretmenlik deneyimi onu öğretimde karşılaşılan problemlerin çözümüne sevk etmiştir. Daha etkili bir öğretim süreci nasıl yönetilebilir? Öğretmenin bu süreç

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19 Fall 2016

içindeki rolü gibi sorunların çözümünde etkili bir yol olarak Dewey felsefesinden hareketle proje yöntemini önermiştir. Nitekim 1918 yılında yayımladığı bir makale ile Kilpatrick, proje yönteminin esaslarını ve ilkelerini açıklamıştır.

Proje Yönteminin Temelleri

William H. Kilpatrick'in entelektüel hayatındaki en önemli gelişme ise 1918 yılının Eylül ayında yayımladığı ve pedagoji tarihinde bir klasik olan proje yöntemi başlıklı makalesidir. Bu makale bir bütün olarak ele alındığında proje yönteminin esaslarını ortaya koymakta ve yöntemin psikolojik boyutlarını açıklamaktadır. Kilpatrick, hem kendisinden önceki literatürü irdelemiş ve hem de dönemin en önemli eğitim filozoflarından olan Dewey ile etkileşimi ile proje yöntemine yeni bir boyut getirmiştir. Proje yöntemi daha önceki yüzyıllarda da pedagojik amaçlı olarak kullanılmıştır. Örneğin İtalya'da el işçiliğinin öğretilmesi bağlamında daha 16. yy.da kullanılmıştır. Daha sonraki dönemlerde de Avrupa'nın farklı ülkelerinde imalat sektöründe çalışacak bireylerin eğitim sürecinde proje yaklaşımına benzer yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir (Cuban, 1990; Knoll, 1997). Bununla birlikte Kilpatrick, hem kendisinden önceki pratik eğitim şeklindeki proje çalışmalarını iyi bir şekilde etüt etmiş hem de bu yaklaşımın psikolojik boyutlarını kurgulamıştır (Tanner ve Tanner, 1990).

Kilpatrick proje yaklaşımını sosyal bir bağlam içinde bireyin içsel bir ilgi ile gerçekleştirdiği bir faaliyet olarak ele almaktadır. Bu tanımdan hareketle okul yaşamı içinde üniteler şeklinde planlanmak şartıyla tüm derslerde kullanılabilir etkili ve öğrenci merkezli bir yaklaşım olarak düşünülebilir. Bununla birlikte her faaliyetin bir proje olmadığını da vurgular. Bir çalışmanın proje kimliğine sahip olabilmesi için amaçlı bir eylem olması, bireyin yaşamında bir yerinin olması ve daha da önemlisi bireyin daha değerli ve nitelikli bir yaşama hazırlamasıdır. Bireyler böylece yaşama gerçek bir şekilde hazırlanabileceklerdir. Diğer bir ifade ile proje yönteminin bu şekilde icrası, okulu bireyler için yaşamın kendisi hâline getirecek yegâne yöntemdir (Keliher, 1965; Thayer, 1966; Waks, 1997).

Bireylerin yaşamı okulda deneyimlemesi onların yaşamda karşılaşılabilecekleri problemleri daha hayata atılmadan okulda yaşamalarını sağlayacaktır. Bu şekilde her bir birey kendi yaşamının ve kendi kaderinin ustası olabilecektir. Bireylerin kendi kaderlerini inşa etmesi Kilpatrick'in felsefesinde önemli bir yer tutmaktadır. Kaderinin ustası olan bir kişinin yaşamın tüm alanlarına yönelik bilinçli bir bakış ile açık ve kapsamlı amaçlar oluşturacağını ifade eden Kilpatrick, bu kişilerin bu şekilde oluşturduğu amaçları hassas bir şekilde planlayıp yürüteceğini, aynı anda pratik etkililik ve ahlaki sorumluluk için gerekli ve sosyal hayat için değer taşıyan amaçlara odaklanarak hayatını düzenleyeceğini dile getirmiştir (Kilpatrick, 1918). Kilpatrick'e göre amaçlı etkinlik demokratik bir yaşamın özü ve nitelikli bir yaşamın da temelidir. Demokrasinin egemen olduğu bir toplumda tüm yurttaşlar için amaçlı eylem esastır. Her bir yurttaş geleceğini tayin edebilmek için belli amaçlar doğrultusunda tercihlerde bulunur. Demokratik bir toplumda bireyler her zaman farklı seçeneklerle karşılaşır ve bu seçenekler içinde tercihte bulunur. Böyle bir toplumda yaşayacak bireylerin eğitim sürecinde amaçlı eylemlerle karşılaşmaları onların yurttaşlık deneyimlerinde daha aktif olmalarının da etkili bir yoludur. Bu yaklaşım aynı zamanda Dewey'in eğitim felsefesinde de geçen bir kavramdır (Moore, 1961; Campbell, 1995). Kilpatrick, amaçlı eylem problemini irdelerken Thorndike tarafından ileri sürülen psikolojik ilkeleri de etkili bir biçimde irdeler (Knoll, 1997). Buna göre amaçlı bir eylemde bireyler sırası ile hazır olma, etki ve alıştırma prensiplerini aktif bir şekilde kullanır (Kilpatrick, 1918).

Proje yönteminde öğretmenin de ayrı bir yeri vardır. Öğretmenin görevi çocuğun ilgilerini keşfetmek ve bu ilgilerden hareketle öğrenci için deneyim yaşayacağı eğitsel etkinlikler üretmektir. Bir diğer ifade ile öğretmen birey için farklı deneyim imkânlarının ortaya konulması ve öğrencinin

sosyal hayatın farklı boyutlarını keşfedebilmesinde anahtar bir role sahiptir. Kilpatrick, öğretmenin rolünü grup etkinliklerinin lideri olarak belirlemiştir. Öğretmen ve öğrenci etkinlikleri birlikte planlar fakat öğretmen öğrencilere kendi çıkarımlarını formüle etmeleri için verileri toplama, analiz etme, yorumlama değerlendirmede yardımcı olmalıdır (Ornstein ve Hunkins, 1993).

Kilpatrick proje yöntemini kavramsallaştırırken dört ana yapı üzerinde durmuştur. Bu dört ana yapı proje tabanlı bir ünitenin tasarlanmasında tasarımcıya yol göstermesi açısından önem taşımaktadır. Kilpatrick için birincisi düşünce veya planlamaya dayalı projelerdir. İkincisi bireyin yapmaktan hoşlandığı faaliyet alanlarıdır. Üçüncüsü problem çözme veya üst düzey bilişsel güçlerin kullanıldığı projeler ve dördüncüsü ise belli bir beceri veya bilgi kazanmaya yönelik projelerdir (Waks, 1997). Kilpatrick (1918), birinci tip proje için; hedef belirleme, planlama, uygulama ve değerlendirme gibi bilişsel aşamaları önermiştir. Çocuğun mümkün olduğunca bütün aşamaları gerçekleştireceğini ileri süren Kilpatrick için bu tür beceriler yaşamın da esasını oluşturmaktadır. Kilpatrick'e göre ikinci tip proje, bazı eğitimciler için bir proje olarak ele alınmamaktadır. Oysa bireyin yapmaktan hazzettiği bir faaliyeti icra etmesi –eğer planlı ve eğitici bir süreç varsa- eğitsel anlamda çok verimli fırsattır. Örneğin bir öğrencinin sportif faaliyetlerden hoşlanmasını fırsat olarak gören öğretmen bu sportif faaliyetleri bir proje hâline getirerek öğrencilerin planlama, koordinasyon ve matematik gibi alanlarda önemli beceriler kazanabileceğini ifade etmektedir. Öğrenci zevk aldığı bir faaliyeti icra ederken aynı zamanda pedagojik anlamda da çok değerli beceriler kazanabilmektedir. Üçüncü tarz proje tipinde Kilpatrick, doğrudan doğruya Dewey'in problem çözme aşamalarını kullanmıştır. Dördüncü tip proje ise bireyin bilgi ve beceri elde etmesine yönelik projelerdir. Bu tarz projelerde de bireyler aynı birinci tip projelerde olduğu gibi üst düzey bilişsel becerileri elde edebilirler.

Kilpatrick'in proje yönteminde ileri sürdüğü düşünceler hem pedagojik hem de sosyal amaçlar açısından irdelenebilir. Proje yönteminin temel pedagojik hedefi yaratıcı, yapıcı, eleştirel ve zihinsel yeteneklerin geliştirilmesidir. Bu yeterliliklerin kazandırılması Kilpatrick'in eğitim reformunun bir parçasıdır. Bu bağlamda Kilpatrick de Dewey ile aynı perspektifi savunmaktadır. Hem Dewey hem de Kilpatrick için eğitim bir sosyal eylem ve sosyal yaşamın küçük bir örneğidir (Dewey, 1897; 1899). Özgür bir toplumda karşılıklı anlayışın egemen olduğu bir tartışma ortamının yürütülmesi, karar verme, eylemde bulunma gibi demokratik becerilerin temeli, bireylerin serbest, zorlayıcı olmayan araştırma yöntemlerini kullanmalarını gerektirmektedir. Kilpatrick için proje yöntemi bu bağlamda ele alındığında demokratik bir toplumun teşekkül etmesinin de esasıdır. Bireyler projeler üzerinde çalışırken birbirleri tartışacak ve verdikleri kararları sürekli olarak sorgulayacaklardır. Öğrencilerin birbirlerini anlayışlı bir şekilde dinlemeleri, düşüncelerine saygı duymaları gibi özellikler aynı zamanda demokratik bir toplumun da temel özelliğidir (Gutek, 1997).

Kilpatrick'in düşündüğü insan tipinin temel karakteristik özelliği demokratik düşünce ve demokratik davranışı içselleştiren bireydir. Böyle bir düşünce tarzına sahip olan bireyin deneysel bir tutum içinde olması gereklidir. Bir diğer ifade ile toplumsal hafıza ile geçmişten günümüze uzanan ve kuşaktan kuşağa aktarılan değerler, gelenekler ve inançların test edilmesi bir zarurettir. Proje yönteminin böyle bir insan tipini ortaya çıkarmada önemli bir adım olduğunu ileri süren Kilpatrick için sınıf içi öğretimde demokratik tavır ve tutumlar ayrıca büyük önem taşımaktadır. Projelerde akıl yürütmelere dayalı çalışmalarda bulunan öğrenciler eleştirel düşünmeyi öğrenecekler ve geçmişten gelen bu mirasın eleştirel bir şekilde çözümleyebilecek entelektüel kişiliğe sahip olabileceklerdir. Kilpatrick'in bu düşünceleri ve bakış açısının temellerini ve ilk örneklerini onun matematik öğretmenliği yaptığı yıllarda bulmak mümkündür. Kendi sınıfında ders verirken öğrencilerin çoğunlukla öğrenme eylemine değil de sadece ödüllere odaklandıklarını fark etmiş ve kendi sınıfında karne ve nota göre derece sistemini kaldırmıştır. Kilpatrick için karne veya nota dayalı dereceleme sistemi başarılı öğrencileri egoizm, başarısız öğrencileri ise aşağılık duygusuna yönlendirdiğini

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

gözlemlemiştir. Sınıf ortamında özgürlüğün ve işbirliğine dayalı öğrenmenin öğrencileri öğrenme eyleminin doğasına yönlendireceği düşüncesi onun pratisyen kimliğinde temelini bulmaktadır.

Kilpatrick proje yöntemini geliştirirken hem Dewey'in hem de Thorndike'in psikolojik prensiplerini etkili bir şekilde kullanmıştır (Cremin, 1961; Knoll, 1997). Bununla birlikte proje yöntemine bakış açısında Dewey ile arasında belirgin farklar olduğunu da vurgulamak gerekir. Kilpatrick tarafından öne sürülen kavramsal çerçevede öğrenci veya bireyin daha merkezde olduğu görülmektedir. Dewey'in ileri sürdüğü perspektifte ise öğrencinin bilinçli bir şekilde katıldığı proje çalışmasında öğretmenin yönlendirme boyutunda daha fazla rol oynadığı söylenebilir. Kilpatrick'ın proje yöntemi Dewey'in proje yaklaşımına göre bireyi daha fazla merkeze almaktadır. Diğer taraftan Kilpatrick proje yönteminin psikolojik boyutlarında Thorndike tarafından ileri sürülen psikolojik yapıyı etkili bir şekilde kullanmıştır (Tanner ve Tanner, 1990; Sutinen, 1997). Dolayısıyla proje yaklaşımında Kilpatrick, her ne kadar Dewey tarafından ileri sürülen eğitim felsefesini kendisine temel olarak alsada ondan daha farklı bir perspektiften konuya yaklaştığı açıktır.

Kilpatrick'te Program Düşüncesi

20. yy.ın ilk yirmi yıllık dönemi ABD'de pedagojik anlamda oldukça hareketli bir dönem olmuştur. Bu hareketli dönemin en önemli problemlerinin başında ise program çalışmaları gelmektedir. Dönemin önemli eğitimcileri ve filozoflarının üzerinde önemle durdukları bir sorun olan en değerli bilgi nedir sorusu doğal olarak okul programlarının nasıl tasarlanması problemini de akla getirmiştir. 1918 yılında Franklin Bobbitt tarafından kaleme alınan ve program tasarımının temellerini irdeleyen *The Curriculum* yeni bir dönemin kapılarını açmıştır. Bu eserin yayımlanmasını takip eden yirmi yıllık süreç içinde alanla ilgili pek çok önemli yapıt yayımlanmıştır.

Kilpatrick'te sağlam bir eğitim teorisi kurgulama yolunda ilerlerken doğal olarak program problemi ile karşılaşmıştır. Proje yönteminin öğretimde önemli bir atılım olmasının yanında ünitelerin planlanması ve projelerin belli bir aşamalılık içinde icrası, öğretmene yol gösterecek bir yaklaşımın planlanması önemli bir pedagojik sorun olarak Kilpatrick'ın karşısına çıkmıştır. Kilpatrick, okulların gençlerin demokratik bir toplumda gelişmeleri ve yaşamın sorunları ile mücadele etmeleri için var olduğunu ve her bir çocuğu kendi gelişimini kendisinin gerçekleştireceğini belirtmiştir. Temel problem bu gelişimin en etkili ve verimli bir şekilde nasıl gerçekleşebileceğidir. 1936 yılında kaleme aldığı *Remaking The Curriculum* isimli eserinde Kilpatrick, eğitim reformu bağlamında bir programın yapısının nasıl olması gerektiğine ilişkin kapsamlı bir yol haritası sunar. Kilpatrick için sosyal hayatın değişim süreci oldukça hızlıdır. Bu değişim hızının yanında Amerikan toplumunun içine düştüğü iktisadi ve mali buhranda farklı toplumsal krizlere neden olmaktadır. Yeni bir çağın yeni gereksinimler getirdiği önermesinden hareketle okulların da bu değişim ve dönüşüm çağında topluma sunmaları gereken en önemli katkı yeni bir eğitim kavramı ve yeni bir eğitim felsefesidir. Toplumun kurtuluş sürecinde okulların ve eğitimin merkezî rolüne dikkat çeken Kilpatrick için okul bu işlevi ancak programlarda ve öğretim sürecinde yapacağı kapsamlı bir reform hareketi ile karşılayabilir (Kilpatrick, 1936).

Kilpatrick, programın yapısı üzerine düşünürken öğrenme psikolojisini kendisine rehber yapar. Psikoloji bilimindeki yeni gelişmeleri özetler ve öğrenmenin bireyin çevre ile etkileşiminden başka bir şey olmadığını vurgular. Bu vurgusunu yaparken referans aldığı çerçeve ise hem Darwin'in ileri sürdüğü biyolojik evrim vurgusu hem de Spencer tarafından ileri sürülen ve Sosyal Darwinizm'in temelini oluşturan düşüncelerdir. Yeni bir eğitim programı yaratmanın temellerini ise çocuğun incelenmesinde bulur. Kilpatrick'e göre yeni programın temelini çocuğun ihtiyaçları oluşturmaktadır.

Yeni eğitim programı ilk sıraya konulması gereken şeyi ilk sıraya koymak zorundadır. Çocuk bizim için konu alanından önce gelmelidir. Eski tarz

Turkish Studies

eğitim programı ilk sıraya konu alanını koymuştu ve çocuğu buna uydurmak temel amacıydı. Çocuğu eğitim programını tasarlarırken ilk sıraya koymanın en temel yolu ise onun mevcut yaşam sürecini ilk sıraya koymaktır. Böylece çocuk yaşamın kendisi ile bizzat yüzleşecektir. Biz böylece, bu süreçte çocuğun yaşamın kendisiyle karşılaşma sürecinde ona yardım ederek onun kendi yaşamını inşa etmesine yardım etmiş olacağız (Kilpatrick, 1936, 31).

Yeni eğitim programının esaslarından birisi de ünite kavramıdır. Ünite programın temelidir. Kilpatrick ünite kavramını işlerken eski program tarzından örnekler verir. Konu alanının belirlenmesinden sonra konu alanının kendi içinde küçük parçalara bölünmesi şeklinde işleyen eski ünite kavramını tenkit eder. Bu tarz bir ünite anlayışının sadece belirli kavramların ezberlenmesinden öte gitmediğini oysa öğrenmenin ezberlemeden daha farklı bir şey olduğunu vurgular. Yaratıcı düşüncüyü geliştirmeyen bir ünitenin öğrenci gelişimine de hizmet etmeyeceğini belirtir. Getirdiği bu eleştirilerden hareketle yeni program kavramını ve bu kavramın özü olan ünitenin temel özelliklerini açıklar. Bir öğrenme ünitesi için temel başlangıç noktası sadece ve sadece yaşamın kendisidir. Gerçekten de eğitici bir sürecin temeli bireye yaşamın kendisini gösteren ve onu zorlayan durumları sunmaktan geçmektedir. Birey ancak bu zorlayıcı durumlarla bütün varlığıyla mücadele ederek gelişim gösterebilir ve böylece yaratıcı düşünce gelişebilir. Bu zorlayıcı durumla mücadele de birey bütün varlığı ile mücadele edecek ve yaratıcı düşünce bu süreci takip edecektir (Kilpatrick, 1936).

Sonuç ve Öneriler

ABD’de İç Savaştan on yıl sonra doğan kuşağın bir üyesi olan William H. Kilpatrick dönemin sosyal koşullarından oldukça etkilenmiştir. ABD’de gelişen sanayi ve göç hareketlerinin yoğun olduğu bir ortamda büyüyen filozof bu koşulların etkisini ilerleyen yıllarda yazacağı eserlerinde de göstermiştir. Dönemin geleneksel kalıplarına uygun bir temel eğitimi takiben üniversite yaşamına başlayan Kilpatrick için eğitimcilik aslında pek de düşünmediği bir meslek olmuştur. Bununla birlikte ekonomik açıdan yeterli duruma gelmek için öğretmenlik yapmış ve kısa bir zaman içinde bu mesleğin büyüüne kapılmıştır. Biyografisinden anlaşıldığı kadarıyla öğretmenlik sürecinde farklı arayışları olmuş ve geleneksel eğitim uygulamalarını ciddi bir şekilde tenkit etmiştir. Kilpatrick’in yaşamına Charles De Garmo bu dönemde girmiştir. Öğrenme ve öğretme sürecinde farklı arayışların peşinde olan genç Kilpatrick için DeGarmo tarafından yazılan *İlgi ve Eğitim* isimli eser yeni bir dünyanın kapılarını açmıştır. DeGarmo gibi Herbartçı düşüncenin ABD’de temsilciliğini yapan bir entelektüelin görüşleri, arayışta olan genç öğretmen için önemli bir aşama olmuştur. Kilpatrick’in proje yönteminin esaslarını belirlerken takip ettiği kuramsal yapının Herbartçı düşünce ile olan bağlantılarının bu eserle ilişkisi olduğu söylenebilir. Bununla birlikte Kilpatrick, yeni bir hamle yapmış ve bu Herbartçı perspektifi derinleştirme yoluna girmiştir.

ABD’de özellikle 19. yy.ın sonu ve 20. yy.ın ilk on yıllık döneminde oldukça güçlü olan Herbartçı doktrini takip eden Kilpatrick için Columbia Üniversitesindeki doktora süreci de ayrı bir dönemin başlangıcıdır. Bu dönemin en önemli özelliği ise kuşkusuz John Dewey ile yaklaşmasıdır. Tez çalışması her ne kadar eğitim tarihine ilişkin bir etüt olsa da böyle bir tez konusunun Kilpatrick için değişik ama oldukça zengin bir entelektüel deneyimin kapılarını açtığı ileri sürülebilir. Özellikle Dewey ile formal ve informal yollardan sağladığı etkileşim onun kapsamlı bir eğitim teorisi kurgulamak için tarih ve felsefeye yönelmesine neden olmuştur. Felsefi anlamda Spencer tarafından ileri sürülen felsefi görüşleri kendisine oldukça yakın bulan Kilpatrick özellikle Dewey’in Spencer üzerine getirdiği açıklamaları eğitim teorisine temel olarak almıştır. Diğer taraftan pedagoji tarihi incelemeleri ona pedagojinin gelişim süreci, farklı teorik yaklaşımların esaslarını kavramasına yardımcı olmuştur. Oldukça derin entelektüel çabaların sonucu olarak doktora sonrası dönemde kaleme aldığı eserlerde bunun etkisini açıkça görmek mümkündür. Frobel ve Montessori üzerine

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

yazdığı kritikler incelendiğinde pedagoji tarihine ve felsefe ile pedagoji tarihini oldukça etkili bir şekilde tahlillerinde kullandığı görülür.

Kilpatrick'ın öğrenme ve öğretme sürecinin daha etkili ve işlevsel bir şekilde yürütülmesine yönelik bakış açısının öğretmenlik yaptığı dönemlerde belirgin olduğu görülmektedir. Matematik öğretmenliği yaptığı sırada sürekli olarak farklı yöntem ve teknikleri deneyen Kilpatrick bu denemelerinde olumlu sonuçlar da elde etmiştir. Onun uygulamacı kimliği döneminin önemli simaları ile kıyaslandığında önemli bir fark olarak ortaya çıkar. Bu pratik deneyimlerin oluşturduğu zengin birikim onun doktora eğitiminin daha da zenginleşmesine katkı sağlamış ve teori pratik ikileminin ortadan kalkmasını sağlamıştır. Nitekim 1918 yılında proje yönteminin esaslarını tanıttığı makalesinde sürekli pratik örnekler vererek problemi açıklamaya çalışması ve somut örnekler üzerinden proje yöntemi irdelemesi bu pratisyenliğin bir sonucudur. Yine 1921-1922 arasında yöntem ve program, eğitim süreci ve konu alanı gibi konular üzerine yaptığı incelemelerin yayımladığı *The Journal of Educational Method* isimli dergideki makaleleri de onun pratisyen kimliğini göstermesi açısından ilginçtir. Bu bağlamda 1925 yılında yayınladığı *Foundations of Method: Informal Talks on Teaching* [Metodun Temelleri: Öğretim Üzerine Gayriresmî Konuşmalar] isimli eseri de hem proje yöntemine ilişkin eleştirileri cevaplaması açısından hem de proje yönteminin uygulanış biçimlerini derinleştirmesi açısından dikkat çekicidir. Gerçekten de Kilpatrick'ın uygulamacı kimliği meslek yaşamı boyunca onun ayrılmaz bir parçası olmuştur denilebilir.

Kuşkusuz bu uygulama ağırlıklı düşüncenin sadece onun sahadan gelen bir eğitimci olmasıyla açıklanamayacak bir durumdur. John Dewey ile tanışması ve hem meslektaş hem öğrenci ilişkisi bağlamında gelişen münasebet Kilpatrick'ın eğitim felsefesi ve öğretim metodolojisinde felsefi bir temel bulması açısından önemlidir. Dewey'in pratiğe dönük eğitim felsefesi, demokratik toplum düşüncesi, yaparak yaşayarak öğrenme düşüncesi gibi yaklaşımlarını benimseyen Kilpatrick hem Dewey'in düşüncelerinin bir çeşit tercümanı olmuş hem de o görüşleri daha uygulanabilir ve pratik bir kimliğe kavuşturmuştur denilebilir. Bununla beraber Dewey'den bazı noktalarda da farklı düşündüğü açıktır. Nitekim hem biyografisinde hem de kaleme aldığı eserlerinde özellikle proje yöntemi bağlamında Dewey'den farklı bir perspektife sahip olduğu daha önce vurgulanmıştı. 1929 ekonomik buhranı takip eden yıllarda ilerlemecilik kendi içinde bir bölünme yaşamış ve toplumsal reform düşüncesini merkeze alan toplumsal yeniden yapılandırmacılık yeni bir pedagoji akımı olarak ortaya çıkmıştır. Kilpatrick bu dönemde ilerlemeci eğitim hareketi içinde kalarak bireysel yönelimli bakış açısını korumuştur.

Kilpatrick tarafından ileri sürülen proje yöntemi ve ilerlemeci eğitim felsefesine dayalı uygulamalar 1957 yılına kadar etkisini sürdürmüştür. Sovyetler Birliği'nin uzaya Sputnik uydusunu göndermesini takiben ABD'de basın aracılığı ile yayılan komünizm tehdidi ve korkusu da ilerlemeciliğin sonunu hazırlamıştır (Tanner ve Tanner, 1975; Gill ve Schlossman 2004; Urban, 2010). 1957 sonrası dönemde kabul edilen yasalarla ilerlemeci eğitim felsefesinin pratiğinin yerine disiplin tasarımı egemen olduğu daha tutucu eğitim felsefeleri ABD'de egemenlik kurmaya başlamıştır (Wissehr, Concannon, ve Barrow, 2011). Bununla beraber özellikle 1960'ların sonu ve 70'li yılların başlarından itibaren yayılan toplumsal olaylar, gençlik hareketleri ve protestolar doğal olarak eğitim sisteminin sorgulanmasını da beraberinde getirmiştir. Devlet okulunda verilen eğitimin niteliksizliği, öğrencilerin öğrenme ortamından uzaklaşması vb. etkenler eğitimin yeniden sorgulanmasına ve öğretim sürecinin şiddetli bir şekilde tenkit edilmesine yol açmıştır. Eleştirmenler ileri sürdükleri tezleri desteklemek ve teorik bir zemin bulabilmek maksadı ile tarihe yönelmişler ve Dewey, Boyd Bode ve Kilpatrick gibi ilerlemeci eğitimciler görüşleri ile yeniden doğmuşlardır. 1980'li yıllar proje tabanlı öğrenmenin sıklıkla dile getirildiği bir dönem olmuştur. Temel eğitimden yükseköğrenime kadar eğitimin her kademesinde proje tabanlı öğrenmeye ilişkin yayınlar bu

---

Turkish Studies

dönemde çoğalmaya başlamıştır. 1990-2000 arası dönem ise proje tabanlı öğrenmeye ilişkin yayın ve araştırmalarda tam anlamı ile bir patlama yaşanmıştır. Böylece ölümünün üzerinden 40 yıl bile geçmeden Kilpatrick'ın ileri sürdüğü bu pedagojik yaklaşım yeniden eğitim dünyasının dikkatini çekmiştir. Finlandiya'nın ise bu düşünceyi ülke genelinde resmî bir eğitim politikası hâline getireceğini açıklaması ise 2015'in en dikkat çeken haberi olmuştur. ABD ve İngiltere'de önemli gazetelerin ve araştırma kuruluşlarının bu konuyu gündeme getirmesi gelişmiş Batı ülkelerinin eğitim düşüncelerini yeniden sorgulamaları için de bir fırsat olmuştur.

Türkiye bağlamında proje tabanlı öğrenme veya bir diğer ifade ile Kilpatrick tarafından ileri sürülen pedagojik yapının karşılığı nedir? Türkiye'de eğitim bilimleri veya alan eğitimi bağlamında proje yöntemine bakış açısı nedir? 1924 yılında daha cumhuriyetin ilanından bir yıl bile geçmeden dönemin Maarif Vekâleti tarafından Türkiye'ye davet edilen John Dewey 'in görüş ve düşünceleri 1926 İlkokul Programında kendine yer bulmuştur. Programın ön sözünde belirtilen ilkokulun temel amacına ilişkin ifade bu yeni programın bütünü ile çağdaş bir felsefeye dayandığını göstermesi açısından ilginçtir (Maarif Vekâleti, 1926). Aynı felsefî söylemi 1948 programında daha net bir şekilde görmek mümkündür. Demokrasi vurgusunun oldukça etkili bir şekilde verildiği bu programda da Dewey'in etkilerini görülmektedir (Kafadar, 1994). Yine o yıllarda okullarda proje yöntemine dayalı uygulamalara da tesadüf edilmektedir. Özellikle ziraat alanında yapılan çalışmaları ve uygulamaya dayalı öğretim faaliyetleri bu başlıkta ele alınabilir. Hatta 1950'li yıllarda bazı ilkokullarda proje yöntemine dayalı öğretim uygulamaları da deneysel olarak tatbik edilmiştir (Öztürk, 1958).

Bununla beraber Türkiye'de proje yöntemin tüm ülke okullarında resmî bir yaklaşım olarak uygulanmadığını da söylemek mümkündür. 2004-2005 yılında yapılan program çalışmalarında proje ve performans ödevleri kapsamında proje tabanlı öğrenme yeniden gündeme gelmesine karşın uygulamanın çokta parlak sonuçlar vermediği de ayrı bir gerçektir (Anıl ve Acar, 2008; Metin ve Demiryürek, 2009; Akdağ ve Çoklar, 2009; Arı, 2010). Türkiye'nin PISA sınavlarındaki durumu, genel olarak eğitim sisteminden memnuniyetsizliklerin dile getirilmesi, öğretim sürecindeki tekdüzelik ve verimsizlik farklı raporlara konu olmuşsa da eğitim alanında kapsamlı bir devrimin gerekliliği de artık kaçınılmaz olmaya başlamıştır (World Bank, 2010; 2013; Oral ve McGivney 2013; 2014). Finlandiya'nın proje yöntemini tüm okullarda resmî bir reform çalışması olarak uygulamaya koyması ve bu konuda yürüttüğü hazırlıklar daha şimdiden gelişmiş Batı ülkelerinin dikkatini çekmeye başlamıştır. Doğal olarak daha hazırlık aşamasında olan bu reform çalışmasının sonuçlarını görmek için bir müddet daha beklemek gerekecektir. Bununla birlikte Türkiye'de de temelleri Kilpatrick tarafından atılan bu yöntemin tanınması ve tarihsel bağlamı içinde anlaşılması yeni bir eğitim paradigmasının gelişmesine de katkı sağlaması mümkündür. Türkiye'de özelde eğitim programları öğretim alanında ve genel olarak öğretim sürecinde kapsamlı ve sistematik bir değişimin temeli eğitim felsefesi ve pedagoji tarihinin yeniden ve sistemli bir şekilde incelenmesinden geçmektedir. Bu bağlamda hem Batı pedagojisinin hem de Türkiye'de gelişen pedagoji düşüncesinin tarihsel mirasının yeniden eleştirel bir şekilde incelenmesi ve bu konularda literatürün zenginleştirilmesi yeni bir pedagojik anlayışın doğmasını sağlayabilir.

KAYNAKÇA

Akdağ, H. ve Çoklar, A. N. (2009). İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Proje ve Performans Görevlerini Hazırlarken Yararlandıkları Kaynaklar, İnternet'in Yeri ve Karşılaştıkları Güçlükler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2/2, 1-16.

- Anderson, W. G. (1973). Progressivism: An Historiographical Essay. *The History Teacher*, 6, 427–542
- Anıl, D. ve Acar, M. (2008). Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5/2, 44-61.
- Arı, A. (2010). Öğretmenlere Göre Proje ve Performans Görevlerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (34). 32-55.
- Aytaç, K. (1998). *Avrupa eğitim tarihi: Antik çağdan 19. yüzyılın sonlarına kadar*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Aytuna, H.A. (1955). *Aktif öğretim tekniği*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Beineke, J. A. (1998). *And there were giants in the land: The life of William Heard Kilpatrick*. New York: Peter Lang.
- Beyer, E. L. (1997). William Heard Kilpatrick (1871-1965). *Prospects*, 27 (3), 469-485.
- Campbell, J. (1995) *Understanding John Dewey: Nature and cooperative intelligence*. Chicago: Open Court.
- Chung, J.H. (2010), Finland, PISA, and the implications of international achievement studies on education policy, In Alexander W. Wiseman (Ed.), *The impact of international achievement studies on national education policymaking* (International Perspectives on Education and Society, Volume 13) Emerald Group Publishing Limited, pp.267 – 294.
- Cremin, L. A. (1961). *The transformation of the school: Progressivism in American education 1876-1957*. New York: Knopf.
- Cuban, L. (1990). Reforming Again, Again, and Again. *Educational Researcher*, 19(1), 3-13.
- Darling-Hammond, L. (2015). *The flat world and education: How America's commitment to equity will determine our future*. New York: Teachers College Press.
- DeGarmo, C. (1903). *Interest and education: The doctrine of interest and its concrete application*. New York, Macmillan.
- Dewey, J. (1897). My Pedagogic Creed. *The School Journal*, 54, 77–80.
- Dewey, J. (1899). *The School and society*. Chicago: University of Chicago.
- Egan, K. (2004). *Getting it wrong from the beginning: Our progressivist inheritance from Herbert Spencer, John Dewey, and Jean Piaget*. New Heaven: Yale University Press.
- Garner, R. (2015). Finland schools: Subjects scrapped and replaced with 'topics' as country reforms its education system. 12 Nisan 2016 tarihinde <http://independent.co.uk/news/world/europe/finland-schools-Subjects-Are-Out-And-Topics-Are-in-As-Country-Reforms-Its-Education-System-10123911.html> adresinden erişildi.
- Gill, B. P. ve Schlossman, S. L. (2004). Villain or savior? The American discourse on homework, 1850-2003. *Theory into Practice*, 43(3), 174-181.
- Grek, S. (2009). Governing by numbers: The PISA 'effect' in Europe. *Journal of Education Policy*, 24(1), 23-37.
- Gutek, G. (1997). *Eğitime felsefi ve ideolojik yaklaşımlar*. (Çev. Nesrin Kale). Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Halinen, I. (2015). General aspects of basic education curriculum reform: 2016 Finland. 11 Nisan 2016 tarihinde http://oph.fi/download/158389_general_aspects_of_basic_education_curriculum_reform.pdf adresinden erişildi.
- Kafadar, O. (1994). Türk Eğitim Sisteminde Pragmatik Yönelişler ve Mehmet Emin Erişilgil. Türkiye 1. Eğitim Felsefesi Kongresi: 5-8 Ekim 1994 - Van:Bildiriler Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları.
- Keliher, A. V. (1965). William Heard Kilpatrick. *Childhood Education*, 41(8), 416-417.
- Kilpatrick, W. H. (1918). The Project method: The use of the purposeful act in the educative process. *Teachers College Record*, 19 (4), 319-335.
- Kilpatrick, W. H. (1936). *Remaking the curriculum*. New York: Newson & Company.
- Kliebard, H. M. (1995). *The Struggle for American curriculum*. [Second Edition]. New York: Routledge
- Kline, E., Moore, D. W., ve Moore, S. A. (1987). Colonel Francis Parker and beginning reading instruction. *Literacy Research and Instruction*, 26(3), 141-150.
- Knoll, M. (1997). The Project method: Its vocational education origin and international development. 34(3), 12 Nisan 2016 tarihinde <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JITE/v34n3/Knoll.html> adresinden erişildi.
- Lavonen, J. ve Laaksonen, S. (2009). Context of teaching and learning school science in Finland: Reflections on PISA 2006 results. *Journal of Research in Science Teaching*, 46(8), 922-944.
- Maarif Vekâleti. (1926). *İlkokul müfredat programı*. İstanbul.
- Malaty, G. (2006). What are the reasons behind the success of Finland in PISA. *Gazette Des Mathématiciens*, 108, 59-66.
- Martio, O. (2009). Long term effects in learning mathematics in Finland—Curriculum changes and calculators. *The Teaching of Mathematics*, 12(2), 51-56.
- Metin, M. ve Demiryürek, G. (2009). Türkçe öğretmenlerinin yenilenen türkçe öğretim programlarının ölçme değerlendirme anlayışı hakkındaki düşünceleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 37-51.
- Moore, E. C. (1961). *American pragmatism: Peirce, James and Dewey*. New York: Columbia University Press.
- Muukkonen, H. (2011). Perspectives on knowledge creating inquiry in higher education. Doctoral Dissertation, Studies in Psychology, University of Helsinki, Department of Psychology.
- Oral, I., ve McGivney, E. (2013). *Türkiye’de matematik ve fen bilimleri alanlarında öğrenci performansı ve başarının belirleyicileri: TIMSS 2011 analizi*. İstanbul: Eğitim Reformu Girişimi.
- Oral, I., ve McGivney, E. (2014). *Türkiye’de eğitim sisteminde eşitlik ve akademik başarı: Araştırma raporu ve analiz*. İstanbul: Sabancı Vakfı Yayınları.
- Ornstein, A. C. ve Hunkins, F. P. (1993). *Curriculum: Foundations, principles, and issues*, Boston: Allyn and Bacon.
- Öztürk, H. (1958). *Bolu ilkokulunda proje metodunu nasıl uyguladık?* Kültür Matbaası.

- Reinikainen, P. (2012). Amazing PISA results in Finnish comprehensive schools. In Hannale Niemi, Auti Toom & Arto Kallioniemi (Eds.), *Miracle of Education: The Principles and Practices of Teaching and Learning in Finnish Schools* (pp. 3-18). Rotterdam: SensePublishers.
- Rinne, R., Kivirauma, J., & Simola, H. (2002). Shoots of revisionist education policy or just slow readjustment? The Finnish case of educational reconstruction. *Journal of Education Policy*, 17(6), 643–658.
- Sahlberg, P. (2011). PISA in Finland: An education miracle or an obstacle to change?. *CEPS Journal: Center for Educational Policy Studies Journal*, 1(3), 119-140.
- Salhberg, P. (2010). Educational change in Finland. In A. Hargreaves, A. Lieberman, M. Fullan, & D.Hopkins (Eds.), *Second International Handbook of Educational Change* (Pt. 1, pp. 323–347). New York: Springer.
- Sidelnick, M. (1995). Colonel Francis Wayland Parker: Legacy Of an artist-teacher. *Art Education*, 48(6), 18-22.
- Simola, H. (2005). The Finnish miracle of PISA: Historical and sociological remarks on teaching and teacher education. *Comparative Education*, 41(4), 455-470.
- Soh, K. (2014). Finland and Singapore in PISA 2009: Similarities and differences in achievements and school management. *compare: A Journal Of Comparative And International Education*, 44(3), 455-471.
- Strauss, V. (2015). No, Finland isn't ditching traditional school subjects. Here's what's really happening. 12 Nisan 2016 tarihinde <http://washingtonpost.com/news/answer-sheet/wp/2015/03/26/no-finlands-schools-arent-giving-up-traditional-subjects-heres-what-the-reforms-will-really-do/> The Washington Post. adresinden erişildi.
- Sutinen, A. (2013). Two project methods: Preliminary observations on the similarities and differences between William Heard Kilpatrick's project method and John Dewey's problem-solving method. *Educational Philosophy and Theory*, 45(10), 1040-1053.
- Tanner, D. ve Tanner, L. N. (1975). *Curriculum development theory into practice*, New York: MacMillan Publishing Co Inc.
- Tanner, D. ve Tanner, L. N. (1990). *History of the school curriculum*. New York: MacMillan.
- Tenenbaum, S.(1951). *William Heard Kilpatrick: Trailblazer in education*. New York: Harper.
- Thayer, V. T. (1966). William Heard Kilpatrick. *Educational Theory*, 16(1), 92-94.
- Urban, W. J. (2010). *More than science and sputnik: The national defense education act of 1958*. University of Alabama Press.
- Waks, L. J. (1997). The project method in postindustrial education. *Journal of Curriculum Studies*, 29(4), 391-406.
- Wissehr, C., Concannon, J., ve Barrow, L. H. (2011). Looking back at the Sputnik era and its impact on science education. *School Science and Mathematics*, 111(7), 368-375.
- World Bank. (2010). *Turkey: Expanding opportunities for the next generation*. New York: World Bank.
- World Bank. (2013). *Promoting excellence in Turkey's schools*. New York: World Bank.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Aktan, S. (2016). “20. Yüzyılda İlerlemeci Bir Filozof: William H. Kilpatrick / A Progressivist Philosopher in Twentieth Century: William H. Kilpatrick”, *TURKISH STUDIES - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/19 Fall 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9868>, p. 31-48.